

KELET.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, péntek, április 15

Tizenegyedik évfolyam.

Előfizetési felhívás

a „KELET” tizenegyedik évfolyamának második, ápril–júniusi évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 „ 50 kr.

HOL KERESSÜK A REAKCZIÓT?

(T.) Szinte restellem kimondani, hogy én, ki az ellenzéknek még a zuzáját is ismerem, s ki folytonosan azt hangoztatom, sőt képes vagyok bebizonyítani, hogy állításának kétharmad része nem igaz, tehát, hogy a multkor még én is felültem neki; hogy ne tölts most már fel a laikus ember. E lapok 80 ik számában ugyanis az ellenzék egyik lapja után indulva, a földadónak 40 millióra való kikerekítését illetőleg, mintegy megnyugtatólag állítottam, hogy az 1865-ben megállapított s most újra megállapított földadónak általános összege közt 600 ezer forint különbözetnél több nem mutatkozik, holott ez az állítás tökéletesen légből kapott. Az „Egyetértés” ugyanis azt írta, miszerint a 600,000 frtot maga a kormány is elismeri, noha az a különbözet tulajdonképpen 2.600,000. Na, hogy ez a 2.600,000 frt hazugság, arra esküdni mertem volna, mert ismerve a mai kormányt, jól tudtam, hogy az mindig határozott számokban beszél, s a mit kimond, annak úgy kell lenni. Ámde a 600,000 frtot illetőleg, mikor egy hivatalos pártközönlöny azt állítja, hogy magának a kormánynak szábjából hallotta, már csak lehetetlen feltételezni fölé, hogy hazudik. Pedig hát mégis úgy volt, mert a mint az országgyűlési tárgyalások alkalmával a pártok közös belenyugvásával hitelesen bebizonyítottam, a kikerekítés különbözet összesen 74,000 frt, s az „Egyetértés” mégis azt írta: hogy a kormány ugyan 600,000 forintnak állítja (??) hanem az bizony 2.600,000 frt. Hát nem perfidia ez, kérem alásan? pedig az efféle majdnem naponta megcsik az ellenzéki lapok részéről. Azt tudtam, hogy egy kerek összegre való kikerekítés tekintetéből mutatkozik valami különbözet, s mert a 600,000 frtot, mint a kormány által is beismertett állították, tehát elfogadtam. Na de bezzeg, ha a tisztelt hazafiság most már egész határozottsággal

A KELET TÁRCZÁJA.

SZ. PRIELLE CORNELIA

negyven éves színi pályája évfordulóján.

Akár mennyire köznapivá lettek mai napok, a jubileumok, az az ünnep, melyet a kolozsvári színház és közönség ma üli, szélesebb körre veti sugarait, mint egy város, mint egy ország: az egész magyar haza érzi a fény jótékony hatását, a mint a pontból mindenütt szétárad, a hol a magyar szó édes zengzete a szív nemesebb idegszálaait rezdíti meg; a hol a magyar nemzeti művelődés az egyik jelentős tényezője: a világot jelentő deszkák hajlaka bár szerényebb formában is áll; föl az éjszaki, le a délszaki végvárok idegen elemekkel vegyült hazafias népességű tájaira, nyugat határ-hegyeitől kezdve, szélteben át, a magyar nemzet földjének keleti széleig.

Talán nincs az újabb korban fejlődésnek indult nemzetek között egy is, melynek életében, előremenetelében, megismosodásban nagyobb szerepet játszott volna az irodalom és színművészet, mint éppen a magyarban. Nem csak a szellemi élet általános fejlődése; a nyugati kultúra fogalmainak elsajátítása történt nálunk nevezetesen mértékben az irodalom és színház révén, hanem, a mi már ritkább, a politikai és közjogi küzdelmek s evel magának a nemzeti alkotmányának megvédése is szerves összefüggésben álltak sokáig az írók és színészek munkálkodásával.

A mit az élet rideg valósága elérhetetlen, vagy legalább nehezen és későn elérhetőképpen mutatott, a költői és művészi képzelem által teremtet szép világ alakjai tarták fön sokszor és

kezd hazudni, nem tölts föl neki többé, annyit tudok.

Ezt a tisztelt olvasó közönség figyelemzetése tekintetéből is szükségesnek láttam elmondani. — Most pedig legyen szabad a független reakciónál irni valamit.

A szélsőbaloldali lapok ugyanis a bírói szabadság védelmezésének ürve alatt megtagadják a bírói szabadságot, s felvetik a következő kérdést: szabad-e vajjon a bírának a pártértekezletekben részt venniük?

Ez a kérdés már magában olyan hogy ember, ki az egyéni szabadságról tiszta fogalommal bír, hát ilyen kérdést még csak fel se tehet: mert hiszen a bíróság nem büntetés talán, s nem számtetés a politikai jogok gyakorlásának teréről, avagy internálás a törvénykezés falai közé; hanem a törvények alkalmazását illető megbízatás, s ezen kötelesség teljesítésének keretén kívül, a bíró épen olyan szabad polgára az államnak mint akárcsi más.

Az ellenzék attól fél, hogy a bíró, mint intelligens egyén, s mint a kít a kormány nevez ki és léptet elő, politikai jogait a kormány érdekében fogja gyakorolni; mert ha azt hinné, hogy az ellenzék érdekében fogja gyakorolni? még azt is megengedné, hogy a korteskedésnél bírói hatalmát is latba vesse. Merjük pedig azt feltételezni az ellenzék-ről azért, mert: a ki politikai pártönzésből arra képes, hogy a bíró polgári jogát ne hogy azt az ellenfél érdekében találja gyakorolni, megnyirbálja és korlátozza? az, az ellenkezőre is képes.

És miért támadta meg a szélsőbal nagyváradi bírói testületet? Azért, mert a nagyváradi bírák közül többen részt vettek a sz-badelvütpárt értekezletében. Erre az ellenzék azt mondja: bíráknak a politikai egyletekben való részvétel meg van tiltva tehát, hogy ezen bírák, kik a pártértekezletben megjelentek, fegyelmi vizsgálat alá vonandók.

Hanem iszen jókál kezdett ki a szélsőbal, ezek majd meg fogják neki mondani, hogy mi a pártértekezlet és pártgyűlés? s nagyon sajnálatra méltó ügyvéd az olyan ügyvéd, mint az „Egyetértés” ügyvédé, ki még ezt sem tudja. Pártklubba részt venni annyit, mint magát a pártklub befolyásának alávetni, a mi a bírói függetlenségre nézve veszélyes; míg ellenben pártértekezletben részt venni annyit, mint eszmét cserélni, a mit pedig a politikai jog gyakorlatától elválasztani nem lehet. Erről különben kár

soká, zálogán a szerencsésebb jövőnek, biztatója a csüggedőknek, ösztönzője a tévovázóknak. A jogi intézményeket, a nemzetiség és szabadság e védvett ki lehetett erővel facsarni a nemzet kezéből, lomtarba lehetett vetni a jog fegyvereit, ha talán a rozsdá végkép megemésztené — de nem lehetett lánczra verni a szellemet, a szabad szót és gondolatot, mely a képelem légi alakjai képében más világot varázsolt a nemzet lelke elé, de a mely más világ ében tartá a sovár vágyat az elköszött jogok és intézmények visszavívására, a lekötött élet-erek föloldozására, hogy a pezsgő vérkeringés föl-szabadítottván, fejlődésnek indulhasson a nemes törzs s terepelyes tölgygyé izmosulhasson, melynek sátorra alatt békén, jólétben s hivatásához méltóan élhessen Árpád nemzete!

Szükség szegényesen, többször koplalva, mint jól lakva, hol gyalog s néha kopottas járműveken kicsiny társaságok járták be az ország távoli vidékeit. — Kassa, Eperjes, Miskolc, Székes-Fehérvár, Keekemét, Nagy-Vár, Kolozsvár, Brassó, majd Buda és a poros Post látták e vándor népeket, a mint megérkeztek kicsinyke podgyászukkal s még is egy egész világot, azt, a másik világot hozva magukkal, szívükben lelkesültségükben s tárra föl e más világ varázsos álom-képeit a nézők előtt, kik a lángtól lángot fogva, magok is kezdtek hinni ez álom világ valóságában s kedvet, vágyat éreztek magukban, hogy igazán valósággá is tegyék.

Déryné immár közkezen forgó emlékiratai nem csak egy sok változatu élet tarka eseményeinek láncolata; e két kötöt több, mint egy nemesen érvő szív hánykodásainak, küzdelmeinek képe: a magyar nemzet művelődéstörténetének egy szakaszát tájra élénk e napló, melyből még politikai történet-könyvünk megalakítja

beszélni is, mert nincs józanesszü ember e kerek ég alatt, ki az egyet, testület avagy értekezlet közt különbséget tenni ne tudna.

Ime az ellenzék fellépése a bírói szabadság megvédését illetőleg; holott ezen álarcz alatt a bírók polgári szabadságának megszorítására, ellenzéki pártértekezletből, egy valóságos reakción fejtekt ki, még pedig a szélsőbaloldali Catoval, Irányi Dániellel élén, kinek ezen fellépése valóban eszembe juttatja magát az igazi Catot, ki míg Rómában az uzsora ellen harczolt, saját tőkét a legnagyobb uzsorára adta ki.

Ezt nevezük aztán ellenzéki önzésnek, mely a szabadság ürve alatt kész reakcionáriussá lenni, s hogy saját pártérdekének használgon, kész a haza polgárainak s magának a polgári szabadság eszméjének is ártalmára lenni. A mi pedig ebben a leginkább megvetendő, az: miszerint ezen reakcionárius támadásával ugy lép föl, mint a szabadság öre, tehát megmérgezi a polgárok felfogását és helyes ítélő tehetségét.

Igy vannak ők fellépésükkel rendesen, mely a hazafiságnak s a szabadságnak, a népjog avagy a jólét védelmének álarca alatt történik, holott az semmi másnak, mint a legutálatosabb pártönzésnek kifolyása.

Igy vannak ők mindennel. Például, midőn a kormány oly indítvánnyal avagy törvényjavaslattal lép föl, mely az ellenzéknek a buktatásra alkalmat ad, vagy pedig olyanul, mely az államra, a nemzetre, vagy a nemzet valamely osztályára tüdővesek mutatkozván attól tart az ellenzék, hogy az a kormány népszerűségét növelni fogja.

Ilyenkor aztán nincs többé hazafias szempont, sőt a reakció annyira fokozottabb mérvben lép föl, annyival nagyobb indulatba és dühbe tör ki, minél inkább hiszi: hogy a kormány ezen javaslata, — ha csak oda nem tereltetik a nemzet, hogy annak káros voltát higgye el, — tehát a kormány erősítésére fog szolgálni. Innen néha a legszonyabb és leginkarnatusabb támadások, hogy az, ki ilyenkor a pártreakció undok alakjának kidomborodását látja, a legmelyebb megvetést érzí lelkében azok iránt, kik a nemzet félrevezetésére, a nemzet érdekével szemben, ily eszközökhöz folyamodnak.

Innen magyarázható nálunk, a felkorbácsolt alsóbb osztályokbani azon elkeseredés a kormány iránt, mely e támadások olvasásán kivül semmi mással nincs indokolva, mert hogy az általános

is értékes adalekokat merithet e kor történelméhez.

Prielle Cornelia színi pályája már nem esik épen a negyven éves pusztában való vándorlás e korára, de Déryné naplója vége felé mégis megemlékezhetik róla (évszám megjelölése nélkül), mint Kilyéni kolozsvári társaságának tagjáról, „a még akkor igen fiatal Prielle Corneliáról” — s a negyvenes évek színészeinek sem sokkal kevesebbet kelle küzdeniük, sem hatásuk a nemzeties közélet fejlesztésére nem becsülhetők, épen a művészi nagyobb tökély révén, csekélyebb, mint elődeiké.

S épen Prielle Cornelia az, ki a magyar színművészek közt azok mellett foglalja el az egyik legelső helyet, kik a nyugati cultura sodrába mind jobban belevonatott magyar művelődést, általánosabb jellegű segíték fel. A kik a nélkül, hogy magyar voltak elvesztették volna, le birták csiszolni magukról a durvább faji jellemvonásokat; a kik megmutatták, hogy ez ugynevezett keleti barbár nép bir helyet foglalni és helyet tartani az európai civilizált népek sorában; a kik példájukkal bizonyították e fajnak a fejlődésre alkalmas voltát oly mértékben, hogy önmagában és önmagától, a folytonos külsővétel nélkül is, tényezőjévé válhassék az emberiség nagy versenyében az általános művelődésnek.

Igaz, negyven évi folytonos küzdelem, a tévedés és megigazulás hegyvölgyes útja volt az ár, melyet ez eredményért fizetnie kelle — de hogy a tűz e hosszú negyven év alatt sem bírta a tápjául szolgáló anyagot elemészteni, mutatja ez anyag nemes voltát, bizonyítja e szellem erejét, mely mind szebb és szebb formára idomulva, saját hivatása körében, egy nemzet példányképevé válhatott.

nyomasztó európai állapotért a saját véreinkből álló magyar kormányt tegyük felelőssé, s hogy az általános európai rossz anyagi állapotok miatt, vagy az általános európai fegyveres béke miatt s az ebből származó nagy adó miatt, a mi saját magyar véreinket tegyük felelőssé? azt csak egy oly reakcionárius ellenzékől telhetik ki, mely utáltta akarja tenni a magyart a magyar előtt. És valóban igaz, hogy mióta Franciaországban a bonapartisták reménye Luluval a sirba költözött, hát ily reakcionárius ellenzék, mint a magyar Európában nincs több, s parlamenti küzdelmeinkkel ott állunk, hol Spanyolország, Olaszország, s a kisebb német államok e század elején álltak.

A berlini szerződés kérdésében arról értesült az „Ung. Post.”, hogy a Németországgal kötendő vám- és kereskedelmi szerződés kérdésében a Bécsben tartott mai közös minisztertanács megállapodása volt döntendő. E megállapodás eredményéről azonban eddigéle nincs tudomása a nevezett lapnak. Ha a minisztertanácsban az eltérő nézetek kiegyenlítése lehetségessé vált, akkor Glanz osztráctalancos Bécsből valószínűleg még ma utra kelt Berlin felé, honnan Wolkenstein gr. a külügyminiszterium megbízottja, továbbá Michaelovics titkár és Salmen b. osztráctalancos, az első a magyar kereskedelmi miniszterium, a második a magyar pénzügyminiszterium részéről, — nemkülönben Schuck osztráctalancos az osztrák pénzügyminiszterium és Stribal fogalmazó az osztrák kereskedelmi miniszterium részéről még haza nem tértek.

A mi az állategészségügyi szerződés kérdését illeti, erre nézve a tárgyalások ezéliohe nem vezettek ugyan, azonban jelentékeny előhaladás történt az ügyben. A két kormány képviselői ugyanis a tárgyalás folytán tudomást szereztek azon akadályokról, melyek eddigéle utjában állottak a magyarországi marha Németországba való szállításának. Ez akadályok abban összpontosulnak, hogy a német birodalmi kormány a magyarországi állategészségügyi viszonyokat nem tartja kielégítőeknek, névszerint az orosz és román határzárvalat eléig szigorúnak. A magyar kormány és illetőleg a földmívelési-, ipar- és kereskedelmi miniszterium ezek nyomán arra fog törekedni, hogy állategészségügyi állapotaikat, melyekre nézve már is jelentékeny előhaladás történt, az igényeknek megfelelőleg teljesen kielégítő lábra állítsanak s a határzár, mely különben elég szigorú, még szigorubbá tétessék. (Orsz. Ért.)

Nincs miért visszavonnunk e merészek látszó állítást. Ha a nagyban vett egyéniség: egy-egy nemzet, emberben viszatükröződhetik: leginkább a művészi természetek azok, a kikben egy-egy faj minden sajátosság jellemvonásával kiismaróldhatik s az örökkön hatalmas kedélyizgalmatok élő igazi színművészek leginkább egyesíthetik magukban mindazt, mi egy nemzet milliókramenő individuumaiban jó és rossz, előny és hátrány, erő és gyöngeség együttlétre foglal-tatik.

Ime, Prielle Cornelia sok diadalal jelölt negyven éves pályája e pontján hatalmas, minden vonásában nemesen idomult, művészi tökélyre emelkedett alakjában mutatja nekünk a magyar faj fejlődésre alkalmas voltát. Az a valóban nemes szív, mely annyiszor hozta szívűnket lázas hevülésbe, az eszményien szép, mert igaz, érzelmek és gondolatok hű visszaadásával; az a csodásan ragyogó és mélyenható szem-pár, mely lélekező szót, mert igazán „érez” lelket tár fel az elragadt néző előtt, az a bámulatos harmonia, mely az arc és idomok minden vonását, minden mozdulatát egy kifejezéssé ösztöníti, hogy az édes elragadtatás képelemvilágát valóbbnak higgyük és érezzük magánál a valóságnál is; az az édesen olvadó hang, mely belopózkodik lelkünkbe, hogy a legesodásabb hangszer, az emberi szív, hurjain varázssal visszhangot keltsen s a legjobb részeket indítsa rezdülésbe a jó és szép eszméinek isteni tisztelőtében; s azval az a művészi egész, mely a legdurvább lelket is ellenállhatatlan erővel ragadja meg s bár pillanatokra a felmagasztosultság tisztító tűzén viszi át — e negyven évi küzdelem, munka, törekvés, odaadás drága szerzeményeként áll Prielle Corneliában előttünk.

E képes az övé, de ő a miénk s vele kin-

Hirdetési díjak.

Egy négyzetű centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetésekül külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhan) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallbachgasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein, és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések vételi irodája Budapeston Szeriátió 3. sz.

Elváltai csekk

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

Az árulkodó.

(T.) A panszláv igazgatások fészke Bosznia és Hercegovina volt. Régen lappangott már ott az a szikra, mely később az orosz-török háborút felidézte, s a mint egykor még a Deák-párt akarta (ha jól emlékszünk a Bittó miniszterelnöksége alatt), hogy t. i. Bosznia és Hercegovina már akkor okkupáltság az osztrák-magyar hadsereg által, hát az egész orosz-török háborúból nem lett volna semmi, s a mi közvetlenebb befolyásunk alatt érdekeinknek hihetőleg jobban megfelelő beosztásban részesíthetők volna a keletet. Ámde akkor is voltak böles politikusok, kik e megszállást ellenezték, hanem hát meg kellett várunk, hogy e két tartományban a panszláv liga gyökeret verjen s oly háboruba borítsa egész keletet, melyből hogy európai háború nem lett, s országokat, talán minket is meg nem semmisített: egyedül Andrassy és kormányunk esélyes politikájának köszönhetünk. Bolátván azonban illető körök a nagy hibát, melyet Bosznia idejekoráni meg nem szállításával elkövetünk: hát a mivel el lehetett volna hátrítani, azzal befejezték a háborút. Bosznia elfoglalásával az izgalom fészke lett szét-hányva és eltapodva a panszláv agitáció hydra feje.

De még ha ezen szempontok nem vezetnek volna is bennünket, Boszniát meg kellett volna szállunk már csak azért is, mert különben megszállta volna Szerbia s akkor lépett volna aztán a keleti kérdés oly stadiumba, mely élet-halálharczot provokált volna közöttünk és szomszédaink közt. Azért is, a ki még most is fel mer lépi azon szörnyen naiv fölfogással, hogy a Bosznia okkupálására költött 40 milliót jobb lett volna az árvicek szabályozására felhasználni, az aztán ne is szóljon többé az ő politikai nézetéről, mert ennyi tökéletesen elég. Ezzel tökéletesen kifejtette, hogy mielőtt az ember szóba állhatna vele, hát el kell küldeni iskolák járni. Az ilyen ember még nem arra való, hogy eszmét cseréljen, hanem arra, hogy tanuljon.

Először is Bosznia okkupálása hazánk biztosításának okaért történt, a mi nem kevésbé fontos dolog, mint bizonyos elemi csapás elhárítása. A politikai veszély nem csekélyebb, mint az elemi csapásból származható veszély, sőt a mennyiben az egész országra kihat, tehát általánosabb, mint az, mely bizonyos vidékekhez van kötve. S igen észszerűtlen dolog lenne a regulációért feláldozni azon politikai biztonságot, mely nélkül egy pillanattal sem tudhatjuk: miénk marad-e a regulázott vidék avagy nem?

Különben annak, hogy a Bosznia okkupálására fordított 40 milliót mért nem fordítottuk a vizek regulálására? annak a beszédnek ugy sincs se füle, se farka, s nem egyéb oly handabandánál, a melyet az ellenzék részéről már

cse is. Az idő nem bírta e drága kő fénysugaras idomait elhomályosítani s ha becses a család minden ivadéka előtt a családi ékszer, mely csak ünnepnapokon látható, Kolozsvár most, negyven év multával, büszkén mutathat az ünnep fényét tulragyogó drága ékszerére — Prielle Corneliára!

É.-n.

AZ IDŐJÓSLÁS HAJDAN ÉS MOST.

Írta:

Gamauf Vilmos.

(Folytatás.)

Mindezekből azt látjuk, hogy az időjárás előre jósására nem hiányoztak és hiányoznak ugyan a támpontok, csak mindegyiknek az a lényeges hibája, hogy nem eléggé megbízható.

Pedig bizony sokat érne, ha tervezett változatunkra mindenkor biztosan és épen azon időt lehetne kapunk, mely arra szükséges és kívánatos, — e téren tehát mindenekelőtt azon kérdés merül fel: nem lehet-e az időt „csinálni”, vagyis mesterségesen előidézni? Van erre ugyan elég adat, de többnyire a babona sötét országából veszi eredetét. Például a tengerész, ha szelet kíván, fűtyölni kezd, vagy egy seprőt dob a tengerbe; a szerb nép szárazság idején egy virágért, lombbal ékített kis leányt vezet körül és azt kancsokból öntözi, hogy a várva várt eső beálljon, stb. stb. A találmányok és a humbug nagy hazajárák, Amerikában, bizonyos Ruggles Dániel csatlakoztatott módot talált arra, miként lehet mesterségesen uton esőt csinálni. Az eljárás nagyon egyszerű és olcsó: egy nagy léggömböt robbanási töltényekkel, ha tetszik akár a szomorú dícsősegre jutott nitro-

megszoktunk. Mert hát mit gondol az ellenzék: mennyire kértél a Tisza, Duna, Dráva, Száva, a sok Körös, a Maros, a Kraszna, a Szamos, a Sajó, a Hernád, a Garam, a Zagyva, a Berettyó, az Ipoly, a Bodrog, stb. folyóink szabályozása? Mederkorlátsok, mederkorlátsok, elvezetések, töltés emelések, vízfogók, a belvizek esatornázása; s Isten tudná megmondani, hogy még mi minden: hogy mennyire kértél mindez? Csak egy vasúti vonalat vegyünk számításba, mely oly hosszú vonalban futna keresztül az országot, mint a Tisza: mit gondolkodnak, hogy csak ez az egy vonal kikérthetne 40 millióból? s végül most már valamennyi folyónak a hosszát, sőt vidékeit melyeknek a regulációban benn kell foglaltatniok: hát kérem szépen az egész magyar alföldért nem adnának meg mai napsgár alit, mint a mennyire ezen reguláció kértél.

És mit gondolkodnak, hogy mennyi időbe kerülne ez a reguláció? Egy pár esztendőbe talán, hogy a Tisza-kormány el is kezdhette volna, meg már be is fejezhette volna? Igen, ha őseink valamikor még Mátyás király idejében megkezdtek volna, akkor ma talán már belehetnének fejezni, de hogy egy generáció ilyen munkát végez véghez? olyan generáció nincs?

Hat mit beszélnek önök 40 millióról meg egy pár esztendőről? Hogy lehet valaki annyira naiv, hogy talán kétezer milliót 40 millióra s két évszázadot két évre devalváljon csak azért, hogy bolondot beszélhessen. Hiszen maga a topografikus tanulmányozás, aztán az összehasonlítás, a számvetés, tervkészítés már maga egy vagy több évtized munkája; mert hogy azt a 40 milliót csak úgy rövid észszel teperjük a sáncozókba meg az árkokba? no azt meg lehetett volna, tenni, ha nem jött volna az idekérv és elvitté volna mind a 40 milliót, a töltéseket meg besodorva a folyókba, úgy megtöltötte volna azokat kikötés helyett, hogy lett volna reguláció helyett vízföld. Hat azért is hagyják abba és ne beszéljenek ahhoz, a mihez nem értenek. A kormány megteszi a maga kötelességét és bizonynyal nem azért hozatta be a külföldi szakértőket, hogy csak megvendégesse, hanem azért, hogy azok véleményét is meghallgattva a legalkalmasabb tanulmányozást lehetségessé tegye s a szerint intézkedhessék. Mindaddig azonban, míg ezen intézkedések országos mérvben megtörténhetnének, sőt mind addig; a míg ezen intézkedések következtében (a mit bizony mi meg nem értünk) a vízszabályozás sikerei be nem állnak: mind eddig nem lehet egyebet tenni, mint a leginkább veszélyeztetett helyekre szorítókozva, azokat védeni meg úgy a mint lehet.

Micsoda beszéd tehát az: „hogy a hitvány kormányok bűne, a gyalázatos kormányok bűne, a hanyag kormányok bűne ez az árvíz.“ Hát a smirnai földrengésnek ki volt az oka? vagy igaz, a zágrábinak az még közelebb van: annak is a kormány? Nos hat mitőlé beszélnek ezek? Majd tudnám én, hogy mi kellene önöknek. Mint mikor egy elkényeztetet penge kölyök elmegy áruklodni az anyjához: hogy édes anyam rám nézett a kakas! Épen úgy megy az ellenzék napról napra áruklodni a nemzethez. Avagy ha testvéreim nem úgy tesznek a mint ő akarná, nem találunk elébe mindent, nem raknak lábához minden játékot, hát akkor is mindjárt megy áruklodni a mamához; és ha ő volt az imposztor glycerinnel tölt meg, azt mint valami sárkányt érez odronyon a felhőkig ereszt, azután a földet egy villanytelep szikrájával elstíti. Erre természetesen légrázkódás áll be, mely a száraz vidék felett elhaladó ködpárákat igen sikeresen nyomja sürűbű tömegékké össze, ezek aztán megfűlés következtében condensálódnak és eső alakjában lehullanak. A leleményes yakok már most csak azon részvénytársaság megalakulását lesi, mely őt az „Első amerikai szabadalmozott esőgyár“ vezérigazgatójává tegye!

Az időcsinálás tehát nem igen sikerült, de vajjon nem lehetne-e a rossz időt megváltoztatni, vagy annak beállítását megakadályozni, azonban itt is vagy tévhit, vagy egyenesen babonával találkozunk. Így például meg lehetőséni el van terjedve azon nézet, hogy agyudörgés és esatorozás az időt megváltoztatja, a tüzvész pedig az esőt vonzza. Jégeső ellen nem kell biztosítani: elég a mezőt, szőlőt szentelt vízzel bepecsételni, vagy egy kenyérsáskát oda tenni; vihar ellen jó a lövöldözés, a tüzgyújtás és harangozás, mely utóbbi — tájladom! — még most is sok helyt fennálló szokás már számos áldozatot követelt.

Úgy látszik, végképpen is kell hat wondanunk arról, hogy ilyen vagy amolyan időt kényünk kedvünk szerint állíthassunk elő; de már csak az is igen nagy előnyünkre szolgál, ha legalább némi biztonsággal tudhatók, hogy minő idő lesz legközelebből, mert ekkor aztán a legjobb időt annál sikeresebben használhatjuk fel, a rosszót pedig annál inkább tudunk óvakodni, ellene védekezni, vagy hozzá alkalmazkodni. És itt van már most helyenkutatni, hogy vajjon a jelenkor tudományos időjóslatai minő alapon nyugszanak?

Az alap az, miszerint most egy központi helyen a mindennapi beérkező távirati jelentések folytán áttekinthetjük, hogy a jelenben és azt közvetlenül megelőző órákban, a körülötte állapotot, minő jelenségeket mutatott a földtelek

és ha valami csinyt tett, akkor is ép úgy elmegy áruklodni és pityeregni, hogy a dolgot testvéreire kenhesse.

Fogna csak a nemzet egy korbácsot, s a helyett, hogy tutusgatja, dédelgeti, puszigatja, verne a nyaka közé egy párszor s menne maga, hogy meggyőződjké a dolog felől, mindjárt megváltozók a világ, s mindjárt nyomára jönné, hogy ki itt tulajdonképen az imposztor. Hanem a míg a nemzet az ellenzékét elkényeztetett magzatnak, a másik pártot pedig mostoha gyermekének tartja? addig Magyarországon nem lesz nyugalom és béke soha, mert az az áruklodó kölyök mindig fog rá találni alkalmat, hogy szülőjét testvére ellen izgassa.

BELFOLD.

Csik Szereda, 1881. apr. 11.

Tek. Szerkesztő ur! A cs. szeredai jótékony (vereskereszti) üdögyelet a nagy bűjt folytán összesen négy fillérestélyt rendezett.

Az első estélyről annak idejében becses lapját értesítettem volt; most pedig a másik háromról fogok egy fűst alatt referálni.

A 2-dik fillérestélyt — március 17-én — rendezték Lázár Domokosné, Gál Elek-né és Bogáti Gyuláné öngyáságaik a következő tagyosorozattal: Vinkler Róza k. a. szavalta „A bűnös utolsó éjszakája“ című költeményt Nyilas S.-tól; Móricz Gy. tanár felolvasta a csókról; ezt követte egy néma képlet görög-tiz világítás mellett, mely egy májusi gyermek ünnepélyt ábrázolt és végre Deák Ignác-né (programmon kívül) szavalta „március 15-én“ című alkalmi költeményt Indai Gy.-tól. A szavaltok és felolvasás nagy tetszésben részesült. Ezen estély összes bevétele 46 ft 10 kr. volt, melyből levonva a 7 ft 50 kr. kiadást, maradt tiszta jövedelem 38 ft 60 kr.

A 3-dik fillérestélyt március 24-én rendezték: Emberi Józsefné, Bialis Ákosné, Deák Ignác-né s ifj. Potoczki Gergelyné öngyáságaik. Ezen estély programja következő volt: 1) Molnár Lottik. a. szavalta „Az öreg szolgál“ című költeményt Tompatól. 2) Ezt követte „Kukliprédikációk“ című egy felv. vigjáték, előadva Gözsi Julea, Spányik Anna, Péchy Izabella műkedvelő hölgyek, továbbá Lakatos Mihály, Beteg Antal, Péter István és Bialis Ákos műkedvelő urak által. 3) Végre Bialis Ákosné énekelt zenekísérettel mellett egy pár újabb népdalt.

A változatos program minden pontja a nagy számú közönség általános meglepedésére kiváló sikerrel lett megoldva.

Anyagi tekintetben is lényes eredményt hozott ez estély, melyet minden kommentár nélkül igazolnak a következő számok: Összes bevétel volt 67 ft 60 kr., kiadás 15 ft 9 kr. s e szerint tiszta jövedelem 52 ft 51 kr.

A 4-dik fillérestélyt ápr. 2-án rendezték: Dósa Gáborné, Gál Endréné, Becze Antalné és Bóthly Endréné öngyáságaik.

Ez alkalommal a műkedvelők által előadott „A falu rosszsa“ népszínmű Tóth Edétől. Az előadás általában ugyszólva kezdő műkedvelőktől, várakozáson felül sikerült. A helybeli és vidéki közönség, mely a jókora nagy természet igazán zsutolással megfűtött, megvolt lepetve az eredménytől s meglepedéssel tapsviharok, viharokból pontjait, úgy hogy ezek fejlődésének és továbbadásának figyelembevételével megíthető, mely helyre fognak azok még kiterjedni, a melyek eddig érintetlenül maradtak. Abból tehát, hogy minő időjárás van, illetőleg volt most és röviddel azelőtt, következtetünk arra, hogy az idő a közel jövőben egy vagy más helyen minő lesz!

Vizsgáljuk meg már most lehetőleg röviden, hogy az időjárás miként alakulásának melyek a tényezői?

A levegő az, mely minden időjárásit netnek mediuma, hordozója, és dacára annak, hogy ugyszólván láthatatlan, könnyen terjedő és ide-oda folyó anyag; mégis bír a testek általános tulajdonságával t. i. a nehézséggel, a súlylly és épen ezen alapszik, mint tudjuk, a barometer, a mely látható befolyás nélkül bág vagy száll, a miből csakhamar és igen helyesen azt következtettük, hogy a levegőnek nyomása, azaz a súlyváltozik. Ezen súlyváltozással bizonyos légáram vagyis a szél jár együtt és ez az, a mi az időjárást előidézi, vagy jobban mondva tulajdonképen a szél maga az időjárás!

A levegő földünk rétegenként van felhalmozva s magassága állítólag 10, sőt újabb kutatások szerint 40 mérföldet tesz; a legalsó réteg, melyre a többi nehezt, a legstürűbb, miután a levegő épen annyira képes a sűrűsödére, mint a kiterjedésre. A légnyomása tehát felülről lefelé növekedik és ezen tulajdonságát a magasságmérés használják fel. A tenger színével egy vonalban a higanyoszlop 760 milliméterre megy fel, de minden 11 méter emelkedésre 1 milliméternyit esőkken.

Ha mindazon ponton, mely a tenger színe felett egyforma magasan áll a levegő sulya és nyomása is egyforma, akkor a körülötte egyensúlyban van, azaz sem oka, sem

rége o'rok s gyakori kihívások által fejezte ki.

Szeropöltek: Deák Ignác (Feledj Gaspár (Sz. Kovács Antal (Feledj Lajos), Deák Ignác-né (Boriska), Bialis Ákosné (Bátki Teresi), Lakatos Mihály (Göndör Sándor), Életes Jakabné (Finom Rózi), Bialis Ákos (Csapó), Péchy Izabella (Csapóné), Beteg Antal (esendbirtos és kántor), Dessewffy Aurél (Gonosz Pista), Spányik Anna (Gonoszné), Balázs Béni (Cserebogár Józseka), Bialis Ákos (ezigány primás), Péter Károly (vén cimbalnos), Péter István (Jóska béros és Makkhates korcsmáros.)

Ezen estélyen bejött összesen 96 ft 42 kr., melyből a 15 ft 42 kiadást levonva, maradt tiszta jövedelem 81 ft.

Végül e hosszú nagybűjtű litániát azzal végzem be, hogy általános dicséret illeti a fillérestélyek rendező hölgyeit, mert a bűjt folytán 205 ft 76 kr tiszta jövedelmet gyűjtöttek össze a 10 kros fillérestélyekkel s így meg egyfelől a jótékony cél érdekében sikerrel faradoztak, addig másfelől társadalmi életünket felélenkítették. r. l.

Torda, 1881. apr. 13.

(Torda Aranyos megyéi közg. bizottsági ülésé.)

Megyének közg. bizottsága f. havi gyűlését f. hó 13-án tartotta meg főispán Br. Kemény György elnöklato alatt.

A gyűlésre a tagok teljes számmal jelentek meg, közöttük láttuk országgyűlési képviselőt Tisza László urat is.

Alispán Veress Dónesnek a megye mult havi közg. állapotáról szerkesztett jelentése szerint a mult hóban beadványi jkönyvre érkezett összesen 797 ügy drb, a melyek mind ellátásra részesültek. A közg. börtönbe volt 15 fegyencze, kik közül a mult hó alatt 14 lett elbocsátva. Tűzest 6 történt, 2 vigyázatlanságból, 4 pedig szándékos gyújtásból; a tűz által okozott kár 2158 forint tesz.

A közbiztonság állapota meglehetősen jó volt; a személy-biztonság nagyobb mérvben Hidas közönségén támadtatott meg — Rácz Gligor nevű egyben verekedés közben meggyilkoltatván. Részlete en ismertetett alispán jelentése során azon károkat, a melyeket az Aranyos folyam nem rég történt kiáradása által a jmegegyi utvonalon és hidakban tett, felemelítván különösen, hogy a m. tohádi, m. méhesi, nagy-iklandi és szongyeli hidat s ezen kívül több mint 45 hidacsot kisebb-nagyobb mértékben megrontott vagy egészen elsodort.

Főispán indítványára a közg. bizottság Torda városának, Szentmihályfalva közönségének az árvíz alkalmával a károsultakkal szemben tanúsított humanus eljárásáért, ugy Paget Jánosnak azért, hogy az egerbegyek felségelésér 100 liter véka gabonát ajándékozott, valamint az alispánnak az árvíz ideje alatt kifejtette tevékeny eljárásáért jkönyvileg köszönetet szavazott meg.

Előterjeszti továbbá alispán azon költségek-ről kimutatást, a mely költségek a legújabb keresztül vitt népszámlálás alkalmával, mint olyanok merültek fel, a melyek hordozására az illető községek kötelesek.

lehetősége nem forog fenn a légrészecskék mozgásának.

Ez a teljes sulyogyan azonban sobasemfordul elő, mi a nap sűt az égen, mert ennek a békés állapotnak a szakadatlan megbontója. A fényugarat kísérő meleg teremt a tluek azon végnélküli változását, mely szél és időjárás nevezet alatt a meteorológiai elmélet és praxis kutatásának fő mezejét nyújtja.

Maga a meleg háromféleképen nyilvánulhat u. m. sugárzás által, a midőn egy testen ártat a nélkül, hogy felmelegtené, (levégő, ablaküveg); vezetés által, midőn a vezetés közvetítő test maga is megmelegszik (így a vizes fazék feneké és oldala); végre az által, hogy a melegített test maga mozgóvá lesz, (ez mutatja a tűze tett víz, ha fűrészpont hintünk rája), a mit nagyban a tengeri áramok tüntetnek fel, midőn például a mexikói öböl árama a hevített vizet egészen a sarki tengerig hőmpolygati el, utjában enyhítvén az európai partok klímáját. A légáramot még part sem akadályozza, tovább viszi a meleget, távol oly vidékre, hol a napsugárzás kevésbé kedvező.

Ha napsugár éri a föld felületét, az érintett tárgy igen magas hőfokra emelkedhetik, még pedig annál jobban, minél inkább derékszőgben fekszik a naphoz. A víz kevésbé melegszik föl, mint a száraz föld, mert a melegnek egy részét a víz tükre veti vissza, más részét keresztülhatolni enged, még egy más rész pedig az elpárologás munkáját végzi. E különbséget még fokozza azon körülmény, hogy a víz az a test, mely egy bizonyos hőfok elérésére legtöbb melegmennyiséget igényel, vagyis, mint mondani szokták, legtöbb meleg kapacitással bír.

(Folyt. köv.)

E költségek megyénkben 2461 frtot képviselnek.

Főorvos Dr. Harmath Márton havi jelentése szerint a megye mult havi közegészségügyi állapota kielégítő volt. A ronesoló toroklob egyes estei szárványosan Ar-Rákos és Töröczkő Szt. György községekben mutatkoztak, azonban járvány alakot sehol nem öltött.

Kir. adófelügyelő Soltész Sándornak a megye mult havi adozási eredményéről szerkesztett jelentése szerint a megyének f. évi mart. 1. adótartozása volt 199628 ft. 68 kr. Ebből mart. hóban befizetett 11049 ft 90 és fél kr. s így hátrálék Apr. 1. 188578 ft 77 és fél kr. Hadmentességi díj ezimen befolyt 505 ft 9 kr., ezen kívül töröltetett 479 ft., hátrálék Apr. 1. még 46831 ft 45 és fél kr. Kir. tanfelügyelő Moldován Gergely jelentése során azon indítványát terjesztvén a közg. bizottság elébe elfogadás végett, hogy tekintettel a torozzkói községi iskolának nagy fontosságára, tekintettel különösen arra a körülményre, hogy ezen iskolák nem annyira községi, mint inkább állami érdeket képviselnek, a mennyiben tanulói messze vidékről s a szomszédos községekből telvén ki — magyar nemzetiiségi szempontból missiot teljesítenek; mondja ki a közg. bizottság ezen iskolának államivá tétele szükségességét. A közg. bizottság ezen indítványt helyesléssel fogadta s megbízni határozta tanfelügyelőt, hogy a szükséges statisztikai adatokat és a községnek is a nyilatkozatát szerezzék meg s azokat terjessze a közg. gyűlés elébe.

Az egerbegyi községi leány iskolának államivá tétele iránti indítványát, ugyneztén azon indítványát tanfelügyelőnek, hogy az iskolai előjárók kötelezessenek az állami és községi iskolák ügy vagyonáról rendes leltárt vezetni. — A közg. bizottság hasonlólag elfogadta.

Jelentette végül tanfelügyelő, hogy a kormány Szind községe részére egy magyar tanulvölvi állami iskola felállítását engedélyezte.

Kir. ügyész Csokme Béla havi jelentéséből kitűnt, hogy a mult hóban a tordai kir. tszékhöz 40 büntetésre méltó esekelvény jelentett be. r. l.

Titkári jelentés.

melyet a erd. gazd. egylet ápril hó 9-én tartott közgyűlésén felolvasott: Gamauf Vilmos Végo.

Az új tiltetések ellenőrzése céljából szőlészeti vándortanár Fekete Pál azoknak Statistikáját összeállította, mely munkát igazgató választmányunk úgy a nagyméltóságu miniszteriumhoz felterjesztette, valamint a lapban is közölte.

Örömmel constatáljuk, hogy a gyakorlati phylloxera kirándulás végre még is megtörtént és abban 16 erdélyrészi s Szilagy megye közelebből megjelent 8 szaktanár vehetett részt, kiknek ki-kepezése immár biztosítékot nyújt, hogy a gondosan folytatott vizsgálódás mellett a veszedelmes elonségnek már első lépését is megfigyelik és a rögtöni erőlyes segély által átkos törekvésének elejét veszik.

Felszólalt még az igazgató választmány a szilagyisági szőlőnek a kolozsvári piacra eddigi szokás szerint behozatala ellen s felkérte a nagyméltóságu miniszteriumot, hogy a szabályszerű

A LÁMPAGYÚJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Huszonnegyedik fejezet.

S o k a s o d ó g o n d ó k .

(Folytatás.)

Belépve. azonnal látta, hogy mr. Cooper nincsen ott, a munkások is többnyire eltávoztak már, s épen kezdett attól tartani, hogy semmi hírt nem fog arról hallani, kit keres, midőn Mikert látta műszereivel lejönni a lépcsőkön. A kőmfűves meg volt lepetve őt itt látni, s kérdezte, hogy Cooper ur tán nem ment még haza. Gertrud felelé, hogy még nem, mondta Miker, hogy minden ügyekezete dacára sem volt képes őt reá beszélni, hogy haza menjen étkezni, s ezért saját lakására vitte őt magával. De azt gondolta, hogy eddig haza kísértette magát bizonyosan valamelyik gyermekével.

Mivel feltehetőleg az öreg most is még Mikernél időzött, tehát Gertrud elhatározta azt menni, s visszautasítva Miker szives ajánlatát, hogy elkíséri őt, sietve távozott. Megérkezve kopogtatott az ajtón, de nem nyervén feleletet, pár percig még várt, s aztán belépett. Egy seereg megriadt gyermek futott szét az idegen nő láttára, abban hagyva a dulakodást, s rejtőzött el a szegletekbe, s Mikerné zavarba jöve, szobájá rendellen kinézése felett, egy útban álló mosó tek-nőt hirtelen a fal mellé tolt, s ez által látható lett azon egyén, kit Gertrud keresett. Az öreg egyházi, szokása szerint, mclázva guggolt a tűz előtt. De mielőtt hozzá léphetett volna Gertrud, figyelmét egy újabb, s nagy mértékben váratlan szemle vette teljes mértékben igénybe. A

csomagolás szigorú megfigyelését elrendelje, s mi gyorsan és erőlyesen meg is történt.

Hogy a phylloxeráról és a phylloxera úgy miben állásáról minél több ismeretot szerezhessen az érdekel közönség, igazgató választmányunk úgy a Dr. Szaniszló Albert tudományos értekezését valamint egyleti titkár Gamauf Vilmos ezt tárgyzó népszerű előadását is egyleti költségén kiuyomtatta s több ezer példányban díjtalanul kiosztotta.

Fontos teendő hárult reánk az erdélyrészi remondattelep ügyében is, mely ma már (azt hisszük) biztosítottnak látszik. Felszólításunkra 25 bírtok lett e célra felajánlva s a nagyszobeni hadparancsnokság által előzetesen meg is vizsgálta, a részletes vizsgálat egylettünk közbejöttével tán még april hóban lesz megjejtendő. A hadügyminiszterium már augusztus szeptemberben megfogja vásárolni azon 3—400 drb. 2—3 éves csikót, mely a telep első benépesítésére van szánva, az erre vonatkozó hirdetés a napokban lesz publikálva. Megelégedéssel látja az igazgatóválasztmány, hogy ezen ország-rész érdekében tett faradozásai bár későre, de mégis sikerre jutnak, így a csikótelep ügye, mely általunk 1874-ben lett megpenditve és a tordai bikatelep, melynek kezdeményezése az 1872-ik évre vihető vissza.

Örömdetes haladást jelez „Az erdélyrészi okszertű méhészegylet“ megalakulása, mely egylettünk kebeléből indult ki s mindaddig annak szárnyai alatt kíván maradni, míg megerősödve egészen magára támaszkodhatik, a mi a folyton növekvő érdeklődést tekintve tán meglepően rövid idő alatt fog megtörténhetni.

Az írtások és foglalkos ügyében kiküldött ad hoc bizottság részletes előterjesztést dolgozott ki, melyet a nagyméltóságu igazságügyminiszteriumhoz felterjesztettünk. Hasonlóképen a tagozási eljárást az 1880. XLV. t. cz. alapján szabályozó utasítások és rendeletek is beható tanulmányul szolgáltak és a felfogásunk szerint szükséges és kívánatos módosítások eszközzésére úgy a nagyméltóságu igazságügyminiszteriumot, valamint pártoloképen a nagyméltóságu földmívelési miniszteriumot is felkértük.

A gazdasági tanügy szerves kapcsolata érdekében kifejtett nézeteinket, valamint különösen a szerbiai marha bevitelének eltiltására irányzott törekvéseinket a nagyméltóságu miniszterium nem helyeselte.

Az egyletnek 25 éves fennállásának emlékére alapított két egyent 100—100 ftos vin-czellérképezési ösztöndíjat most, midőn legnagyobb örömlünkre egy új intézet Nagy-Enyeden megnyílt, ennek javára ajánlottuk fel, de a nagyméltóságu miniszterium ajánlatunk elfogadásáról még eddig nem értesített.

Az erdő törvény népszerűsítése céljából „Erdélyi gazdánk“ közötté Fekete Lajos tanárnak „Beszélgetés az új erdő törvényről“ című ügyes dolgozatát, melyet később külmnyomatban is kiadott.

Összinte örömlünkre szolgál itt felemlithetni, hogy a nagyméltóságu miniszterium e népszerűtűzetet a hatóságoknak minél szélesebb körben való elterjedésre melegen ajánlotta.

Vöröss Sándor tagtárs őszinte köszönetre kötelezte az igazgató választmányt, midőn a kallozi uradalom statistikájának ismertetését magára vállalta s feladatát oly szakszerűen megoldotta.

fal mellett, szembe az ajtóval keskeny ágy állt, melyben valaki aludni látszék. Alig jelent meg azonban Gertrud az ajtó keretében, midőn e valaki hirtelen felgyenesedett, merőn reá függesztette szemét, kezét felemelte, mintha védeni akarná magát valamitől. s átható kiáltást hallatott.

E hangot, ez areztot nem lehetett félreismerni, ki azt már egyszer látta és hallatta, s Gertrud halványan, remegve, mintegy visszatérni érzé régi ijedelmét, a mint benne Grant Nánit felismerte.

— Távozz! távozz innét! kiáltott Náni, midőn Gertrud pár pereznyi habozás után közelebb lépett. Gertrud ismét megalapodott, mert Náni reá függesztett szeméi vadul néztek, s roppant izgalmat áruáltak el, s félt, hogy még jobban felingerli őt.

Mikerné az ágyhoz lépett s csillapító hangon szólt a revedező alakhoz.

— Nő, nő Grant néni mi baja van? Miss Flint van itt, egyike a vidék legjobb fiatal hölgyeinek.

— Nem, ez nem ő, szólt Náni, én azt jobban tudom.

Mikerné félrevonta Gertrudot egy távolabbi zúgba, s halkán beszélt hozzá, míg Náni fél könyökhöz támaszkodva kísérté őt szemével egész a sötét zúgig, s komor arezezal maradt meg e helyzetében. Gertrud megtudta Mikernétől, hogy ő Grant Bennek unokahuga, de sem bátyjáról, sem annak nejeéről éveken át mit sem hallott, míg Náni néhány nappal ezelőtt vépkép elrongyosodva, betegesen állított hozzá, s most már lázasan fekszik itt.

(Folyt. köv.)

Az érdekes dolgot, mely számos közhasznú adatot és fontos következtetést tartalmaz, a jelen közgyűlés alkalmával került kiosztásra.

Hogy hazai gyűmölcsészettünk érdekében végre egy közvetlenül gyakorlati lépést is tegyünk, a kertészeti szakosztály indítványára egy állandó gyűmölcsészeti bazár létesítését határoztuk el, mely eleinte mintegy kísérletként csak szűk körben fog mozogni és fejlődéséhez képest szűkség szerint kibővíthető.

Vége az elnökség előterjesztésére a központi időjelző intézet napi jelentéseinek, térképeinek, esetleg később táviratainknak meghozatala és az egyleti iroda utcai komokzatán való kifüggesztése lett elhatározva, valamint az is hogy ezen nálunk még ny és hivalt a gazda közönségre nézve nagy jelentőséggel bíró intézmény tagjainkkal külön is megismertessék, mire az egyleti titkár népszerű előadása nyomán éppen tegnap nyílt alkalom. Ezekben vázlatos jelentésünknek befejezéséhez érkezvén, az igazgató választmány múlt évi működésének megítélését a tisztelt közgyűlés elnöző méltánossággára bízunk!

AZ ÁRVIZ.

Hód-Mező-Vasárhely, helyzetéről apr. 12-ről következőket írják: Vizállás Ludvárán ismét emelkedett 24 óra alatt 2 hüvelyket, és így a vizállása ott 27 láb 7 és fél hüvelyk, gátaink ezakis tiszta csendes időben és a legnagyobb erőfeszítések mellett tarthatók még tenen. A deszka koronázás mellé a töltés oldalából kell már a földanyagot venni, mert a folytonos emelkedés folytán már nem bírnak másképp a vízzel dacolni. Szomorú azonban azon meggyőződés, hogy dacára a legnagyobb erőfeszítéseknek azok soká már sem alattunk sem pedig fölöttünk nem lesznek tarthatók. A roppant nyomás folytán 100 meg 100 veszélyes lakadások folytonos csuszamlásokat idéznek elő; én attól tartok, hogy a katasztrófát előbb-utóbb ez fogja előidézni. Tehát most egyedül még a belvédelemre vagyunk utalva, de hiszem, sőt meg vagyok győződve, hogy másfél éves körtöltésünk s a topáti óriási téglafal által városunk megvédtetik. De mit ér mindez, ha a víz földünket teszi tönkre. Az élelmi cikkek folytonosan drágulnak. Ép most jelent meg a vészbizottságnak egy új plakátja, mely azt jelzi, hogy ha Mindszent Szentes felől szakad be úgy 5, ha pedig Szeged felől úgy 3 mozsár lövés jelzi a vészt. Ekkor a tanyák és szántóföldek körülbelül 40 ezer holdi kertünk viz alá és nekünk nem marad egyéb, mint egyedül önvédekezésünk. Pontonokat is kaptunk ma, miket azonban sokkal szélszerűbb lett volna a töltésen kívül elhelyezni, hogy esetleg a tanyák segítségére lehessenek, mert itt 5—10 ponton mit sem használhat. Vészbizottság Tascho Moys biztós vezetése alatt a legnagyobb erőfeszítéssel működik.

A nemrég ide érkezett Tascho-Moys miniszteri biztós tegnap reggel is megsejmelte a tiszai védőütséket, vele ment 410 főszerelt katonája és 1100 közmunkás. A katonák egymást biztatva küzdenek az árral, s magyar lelkesedéssel vesznek részt a legveszélyesebb pontok védelmében. A bekövetkező katasztrófa ellenében Pult altábornagy, a ki ma reggel érkezett ide Temesvárról megette a szükséges intézkedéseket. Emberfeletti küzdelmeinknek sikerült, hogy e pillanatban még — noha a töltések mindegyre gyöngülnek — a helyzet urai vagyunk. Hogy a következő pillanatban mi történik, azt csak az Isten tudja. Körtöltéseinken 1000-nél több kubikus dolgozik, s az iszonyu sárban a közérő mindegyre szállítja a karókat. A Tisza, a Maros és a Szamos mindegyre árad. A földalati vesszősi töltés még válságosabb helyzetben van.

Szegedről, ápr. 12-ről távirják: Az Algyő-tápei vonalon a közérőre, napszámokkal, katonasággal együtt mintegy 1800 ember dolgozik. Imminens veszély nincs, de a töltések állapota miatt az egész vonal tarthatatlan, ép úgy a bal, valamint a jobbparton. A gátakat 1 és fél egész 2 üles vízmoslop nyomja. A töltést átázva, szelvéseztetve roskad, mallik. Portgánynál a vízszintet koronáját. Megdőbbségek, de megmásíthatatlan tény, hogy az egész vonal elszakít mindkét parton, vagy legjobb esetben az egyikén, talán napok, talán órák alatt, mindegyre pedig a legelső szelvéshamra. Ezért a körtöltésnek a védelemre való előkészítése fontos és sürgető. Tisza kir. biztós maga vezeti az előkészületeket. A sinek lerakása a töltés koronáján ma megkezdett és 6 nap alatt beleszélve az egész körtöltésen. Algyőnél az éjjeli veszély varható, 100 méter csuszamlás előlelei mutatkoznak. Áradás ma 2 centiméter. Permetezik.

(Mint tegnap esti táviratunk jelentette, a helyzet Szegeden tetemesen javult, úgy, hogy a nagyobb katasztrófától nem igen tarthatnánk.) Csongrádról ápr. 12-ikéről írják: Ma megkezdődtek legválságosabb napjaink. Vízünk remélhetőleg nő; a szétmállásait ázatos gátainkon több helyütt folyások s szakadások jelentkeznek. A gát töltését, emelését földhányásban, s hogy a töltéskor idő ne teljék, lerombolt házak falainak darabjaival végzik. E célra már több házat kisajátítottak az északi oldalon. Gőzhajónk

megérkezett. Erősítés és magosítás nagy erővel s teljes erőfeszítéssel folyik. A úp meg van remélve, s az alacsonyabb helyekről hurcolódik. A katasztrófát minden pillanatban rettegethetjük. A víz magassága tegnap 771 ctméter volt, ma már 780 ctméterre nőtt fel.

Csongrádnál beállott a katasztrófa. Aszúkszávi táviratokból nem vehető ki tisztán a helyzet, eddig csak annyi bizonyos, hogy e sokat szenvedett város egy része s éppen az, mely 1876-ban is elöntött, ismét az árvíz áldozata lett. A város még most sem beverte ki az 1876-iki katasztrófát, s ime újra sújtja a szerencsétlenség.

A Táviratok így szólnak:

Csongrád, ápr. 13. Hajnali fél 3 óra körül megkezdődött a vészharang. A víz ömlik a földmalmak mellett a köhid alatt a körgátot belül. Városunk egy része okvetlenül s ha nem sikerül elfogni a vizet, az egész város áldozatul esik. Éjféltől 2 óra körül a szentes-csongrádi országúti köhid alatt a várost védő körgátot belül betört a víz; több ház már romban hever. A víz elfogása még nem sikerült. A körgát két helyen vágatott át, hogy a víz a batarba tudjon addig, míg a betömés sikerül.

A hid alatt még folyton tudat a víz, sőt őt utatza, mintegy 300 ház vízben áll. A betömési munkát folyik. Néptünk megrémült, csak vagyona megmentésére gondol; a szakadás hírére mind haza szaladtak. Ha sikerül a kitört eltorlaszolni, egyedül derék katonaságunk erőfeszítésével a lakosság a vízzel borított városrészből a temetőbe menekül, a nyomorítottrendkívül nagy. Az élelmező és mentő bizottság megkezdte működését.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Nemzeti színház.

„A szikra“ Pailleron E. vígjátéka. Falun történik egy nap délutánján s egy bájos őszi estén. Raul a Saint-cyri katonai iskola egykori növendéke a császárs Raul, megvalja bájos nagynénjének, hogy szeret; szeret egész lelkével, és nőül fogja venni szíve vonzalmának tárgyát. „Ah — feleli a nagynéne — sok lesz Raul. Hányadik ez esztendőben, a kiért kegyed, kiolthatatlanul“ lángol, hiszen még csak szeptemberben vagyunk. „Oh igazán ez egyszerű.“ Igazán mint a hogy engem szeretett, mikor egy évvel előbb nekem sugott forró, édes szavakat. A falusi lév, meg a szókakozás utáni vágy... semmi egyéb...“

S a kit Raul szeret, az Antoinette az apró, naiv, kacagó keresztleányka, ki a szép nagynéne nevelt. Olyan félig gyermek, félig leány jószág, vig, bohókás, okos kis teremtes, bizelgő, mint a macska s gyengéd a sentimentalizmusig. Igazi gyermek. Kacagva lép elénk. Csupa derű. Hogyne! mikor a jegyző megkérte azon nyomban a kezét. Ott találkoztott vele az uton. A jegyző leszalt a szekérről s szörnyű ügyetlen képpel vallott szerelmet, miközben a kutya ugatott folytonosan... Nem nevétség-e ez?

Ki is kaczagja illő módon... „Gyermek még ez, nem jár a szíve kereké“, véli a nagynéni. „Csak a szikra hiányzik meg belőle — gondolja Raul — a ki felbresztí, azt fogja szeretni. Felbresztetnén én.“ „A szikra?“ „Igen... látott-e villanydelejt? Egy csomó fa meg egy csomó érc. Magában semmi — hideg semmi, mint az aszonszörv. Aztán mozgásba hoznak egy korongot s aztán előtű a láng, mely világít s gyújt...“

És Raul megpróbálja felbresztetni. Szerelmes verset olvas fel a cseppnek, ki mogorótt ropogtat az alatt fogai között s beszél neki a szerelem minden tit betöltő, minden gondolatot elfogó, minden ideget lázba hajító — mérhetetlen nagy hatalmáról. És úgy látszik — egy percze csak — mintha a korong megmozdult volna, s mintha a szikra gyújtana...

Csak látszik... A szép, izgatott, türelmetlen nagynéne nem hiszi, Raul sem hiszi. Oh de Raul azért nem adja fel a reményét. Sikertőlne kell a tervének; — büszkesége is megköveteli, hogy ne hagyja félbe a mit kezdett. Unszoja, kéri a nagynénjét: segítse őt. Legyen szívese...

Am jól van! Ha kívánja, ha okvetetlen kívánja, am jól van, a szép nagynéne miért ne tenné... bárha... mintha... Eh!

Jön a kis leányka s a nagynéne elmondja neki a mit reá bíztak: „Hogy Raul nőül akarja venni, hogy báróné lehet... hogy mondjon igent... hogy mondjon mindjárt, hogy milyen nagy szerencse, bárha Raul csélesap; hogy milyen boldogság, bárha Raul szíve vonzalma megbízhatatlan; hogy milyen váratlanul örömdetes... bárha Raul sem nem szép, sem nem...“ A szép keresztmama indulatos, ideges, bántó, a szép keresztmama haragszik s minden arra vall, hogy a korong megmozdult s a szikra gyújtott az ő szívében, oh — mérhetetlen erősb lángot, mint e semmiskedő kis babájában...

S a baba azt feleli, hogy: „nem“. Rá néz a keresztmama lázban égő szemére, hallja szakadozott kicsattanó hangját és ezt feleli: „most nem, — majd este, majd válaszol... de inkább nem...“

Raul vissza jön. Oh ő gondolta, hogy ezt

a választ kapja, de hát van egy csalahatlan klasszikus módszere s a nagynéne majd megsejti. Féltekeny teszi a kicsit. Kivel mással, mint a szép nagynénjével, kit csak egy évvel is előbb, milyen kimondhatatlan szerelmmel ölelt volna koblére, de a ki kisére akarta halgatni. Hiszen ott van a pad. Arra majd leülnek... A kicsike halgatodzik bizonyosan a bokor háta mögött... Féltekeny lesz s aztán megfogja a szikra és szeretni fog. A nagynéne bolondosnak találja a gondolatot, ostobának, nem akar hallani sem róla. De hogy a gyauuak árnya se érje, mint-ha gátul akarna a Raul boldogsága elé állani, ám jó...

És megkezdődik a párbeszéd a padon. Előbb csak a bokorban halgatodzó kicsikéért, aztán mindenért egyebért, csak nem a kicsikéért... Aztán el is felejtik teljesen a kicsikét. Előbb szemrehányások, aztán egy kis melegség, majd haragos vádolás s nyomába a felfakadó érzelmek egész táborra — a szikra fog, a titkolt, büszkeséggel takart szerelem kitör, jogába lép... s a szép nagynéne karjába ömlik Raulnak, s a kicsike ott a bokorban mintha csak nem is léteznék...

— De létezik ám... Ő is „igazított.“ El-fogadja a jegyző ajánlatát. Mosolyog, bárha egy piczike kis sohaj, meg egy csepp köny a szemben... eh! A jegyző azt mondta, hogy: „házas-sága, meg azon nap, mikor is a jegyző irodáért fizetendő utolsó részlet letérlesztetik, lesznek életének legboldogabb pillanatai...“

— És mi is éreztük, hogy mily szörnyen fogyatékosan beszéltük el a mesét, de a szikra, — a szellem-szikra — mely csak úgy sziporkázik minden ízében kitűnően dolgozott igazi francia vígjátékoskából, ugyan minden emberen, kinek van érzéke a finom és szép iránt — de nem adható tovább. Azokat a szellemes párbeszédeteket, azokat a bájosan festett helyzeteket csak úgy lehetne némileg érthetővé tenni az előtt, kit rosz sorsa megfosztott attól, hogy Prielle Corné-lia alakításában élvezze — ha az egész vígjáték szövegét adnánk.

És éreztük végül azt is, hogy a legeitévesztettebb ügy, a legszerencsétlenebb gondolat az volna, ha mi e helyen dicsekedtük kezdő-nénk a társalgás nagymesterének Prielle Corné-liának mai szereplése felett.

Említsük meg itt, hogy a kis naiv kereszt-leánykát Gerő Lina játszta rendkívül ügyesen, kedvesen s Rault Szacsavay, ki helyenként melegen szavalt s könnyen, kellemesen is beszélt.

A másik kis vígjáték Almási Tihamér „Két év múltán“ címűt egy felvonásos vígjátéka vala, melyben két év múlva ugyanazon órában és perczben kerül elő a régi imádkó, melyben (egy fiatalos, egyszerű frázissal telve lelvén írta meg kedvesének, hogy két év múlva visszatér az Indiáról s ha akkor is elutasítja, ott pontban 11 óra körül előtte áll meg magát) — el kellene pusztítani az életet, minthogy az imádot már asszony, kinek meg sem lehet őt hallgatnia.

E frázis miatt szörnyű ijedelmeket áll ki, onkélkult ugyan, mivel hogy Ervin is már feleséget szerzett magának az Indián és azon vad levél tartalmaz — érdeme szerint — el is felelte. — A vígjáték elmésen van írva s szépen játszott.

Itt a referada végén említjük meg, hogy Prielle Cornéliát, kinek e két vígjáték jutalom-játékaul adatott, perezekig tartó tapsokkal fogadta a közönség, s néhány szép virágcsokrot és egy koszort nyújtottak fel a zenekarból.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. április 14.

Helyi hírek.

— Lapunk előfizetőit tisztelettel kérjük, hogy a jövő évnegyedre előfizetéseiket idején megújítani szíveskedjenek.

— Ma nagy ünnepet ülünk a színházban. Résztükbe jutott az a szerencse, hogy a magyar színészet egyik főbűszkeségének: Prielle Cornéliának 40 éves színrelépését megünnepelhesük. A kik látjuk őt élénken, bájosan mozogni, s a kik halljuk csengő, behízelgő hangját, legalább is valószínűtlenné tartjuk, hogy negyven évvel ezelőtt e színpadon ugyanezen Prielle bájolta el, mint 15 esztendő félyermek. fél-leányka a kolozsvári közönséget. — Marmar-Szigeten született 1826-ban s ereiben francia vér kering. Apja francia emigráns volt, azon nemzet fia, kikhez annyi rokonszenv csatol minket, s kiknek műveit, kellemes vígjátékaikat, utólrhetetlen csevegéseiket, színműveiket, melyekben a szív fájdalom festik — senki sem ábrázolja kitűnőbben, mint az ő vértől való vér, ez a ki diésdőségünk Prielle Corné-lia. Anyját — Székely Eleonórt — hamar vesztette el s az igazi művészek iskoláján, a fájdalom iskoláján áttanulni, jó korán jutott részbe. Egy háztartás gondja is vállára szakadt, kicsi testvértéje nevelésének baja is — meg az a viselhetetlen terű a szívében, az égető vágy a színészi pályára iránt.

Ma alig tudjuk megmérni is, milyen foka kellett a lelkesedésnek, milyen igazi tiszta szomj a művészet forrása után, hogy valaki arra a kevésre tartott színpályára lépjen; milyen égett vágyakozás egy tizenöt esztendő leánykában, hogy dacolva minden nehézséggel, kis testvérét is magával vire, ott hagyja az apai házat s színpadra lépjen a Tóth István uram társasá-

gában. Legalább az apja engedelmét, beleegyezését vitte magával — az anyja oh! bizonyosan nem engedte. Ma fény, dicsőség vár a tehetségre, tiszteltetés s diadal — akkor a jutalom legnagyobb részét magából merítette, kit sorsa vagy hajlma a színi pályára vitt. Egyéb-féle jutalomban minél kevesebb része vala.

Prielle szerencsés is volt. Vágái mellé annyi fényes lehetőség járult, hogy könnyűvé vált neki az a másnak olyan nehéz út. Szépség, kellem, komoly tanulmány hamar kedvenczévé tették a közönségnek, mely egyszer látta. A Kilyéni színtársulatánál kezdte meg tulajdonképen pályáját. E társulattal utazta be Erdélyt, a nevezetesebb városokat. Itt látta őt meg Szigligeti s ajánlta Pestre s innen — Nagy-Enyedről — indult fel először oda, hol később legmaradandóbb babérait szerezte — a fővárosba.

Egy évig maradt csak ott. Visszavagyott a vidékre, hogy diadalainak első emlékei a szeretet, melylyel mindenütt elhalmozták, vonzták. Négy esztendője járta meg ez utat s azóta — 1859. óta — a főváros színpadán van állandóan. Azt mondják, hogy a művészi alkotások között a legszűkebbben fizet a színész alkotása. A mit a költő tollával, a szobrász vésőjével, a festő ecsetével megteremt — jövődű idők örökébe marad s nem vesz el emléke egy emberöltőn; míg a színművész behatását pillanat szűli, pillanat omlasztja a feledésbe.

Tán nem így van ez egészen. A ki olyan lelkéből teremő s lélekhez szóló, a ki a költészet olyan bájos vonásaival festett alakot hozva a színre, szívünk minden erejével úgy játszik, mint a művész, kinek 40 éves jubileumát ünnepeljük, azt hisszük éppen abban, hogy az őt halgatókba intenzívebb benyomást gyakorol, minő akár festő, akár szobrász, akár költő gyakorolhatna művével, ki most mosolyra kész, majd könnyre fakaszt annyi embert, nemcsak édes jutalmat nyer épen ez okon — de maradandó emléket is emel nevének. S azt tudjuk csak, hogy a ki Priellel egyszer látta játszani, a lelkesültséget, mely elfogta, csodálatát e nagy igaz talantum iránt, bámulatát, elismerését megőrzi egész életén át, s felforgasztottsággal gondolt vissza rá mindenkor.

Ohajtsuk lelkünkűből, hogy még sokáig élvezze Prielle asszony azt a hódolatot, igaz szeretetet, melylyel ma, hála fejében a nyújtott műlvezetért ünnepli őt Kolozsvár közönsége, s hogy még sokáig ragyogjon pályáján.

— Egyetemünk felirátának szövegét a Rudolf trónörökös esküvője örömeire, az egyetemi tanács tegnap állapította meg s elhatározta, hogy az üdvözlőt küldöttség által nyújtja át. A küldöttség tagjai a ngs Rector ur és e négy kari dekan lesz.

— Dr. Brassai Sámuel, veterán tudósunk, a mai vonattal Budapest felé elutazott. Vajjon hol és ki fog mostanában hangversenyezni.

— A kolozsvári r. kath. egyházközség felsőbb leány iskolájának reformját és új berendezését a püspöki hivatal ideiglen engedélyezvén, az egyház közgyűlése tegnap d. n. tartott népes ülésében tanácskozott a kivitel módzatairól, egyszerűsind újabbán kérelmezett a püspökséghez az engedély végleges megadásáért. Ohajtsuk, hogy az iskola reformja minél előbb s minél teljesebben kiserültül vitessék.

— Sz. Prielle Cornelia ma esti jubilauma valódi ünnepe lesz. A színház természetesen, színi tele lesz s az első felvonás után nyílt jelenetben történik a közönség, az igazgatóság és a társulat koszorúinak átadása. Ezen kívül is szép halom koszorú látható a kereskedések kirakataiban, a mai este szánva. Így a b. Bánffy Dánielné 6 exotájé, a Makray Lászlóé s másoké. Maga az előadás, a Sphinx, egy magára is elég vonzó lehetne, Blanka szerepe amúgy is egyik legszebb alakítása levén a művésznőnek, az alkalom pedig még fokozza az érdeket, melylyel a mai est elé nézünk.

— A dunafejedelem-ség kereskedelmi és ipari viszonyainak tanulmányozására a múlt év őszén a kormánytól kiküldött bizottság által bevásárolt iparezikkek a takarékpénztári épületben ki vannak állítva s megtekinthetők nagypénteken, nagyszombaton, husvét másod- és harmadnapján reggel 10-től 1 óráig.

Hazai hírek.

— Himlő. Brassóban a múltbén ápr. 3-9 éig, 14 betegülés és 4 haláleset fordult elő.

— A Sz. Udvarhelyi jótékony négyesület f. ápr. 19-dikén d. u. 3 óra körül a városház nagyteremben r. k. o. z. y. t. l. e. s. t. tartja, melyre minden tagja hivatalos. Tárgyai. 1) Elnöki megnyitó. 2) Titkári jelentés. 3) Pénztárnoki számadás. 4) Tisztviselők válasza s a választmány útjása. 5) Indítványok. — Sz. Udvarhelyt, 1881. ápr. 12-dikén; Ugron Lázárné. elnök; Váro Ferencz, jegyző.

— Robbanás. Egy öreg pyrotechnikus Nagyváradon — mint a „Bibarbán“ olvassuk — majd áldozatául esett szerencsének. Éppen Kolozsvárra volt indulandó, hova egy tekintélyes rakéta készletet akart szállítani. Csomagolás közben az öreg mester szeméi nem vették észre, hogy a csomag az égő spanyolviaszkból tűzet kapott. Egyszerre heves durranás között fokozatosan kezdett felrobbanni az egész készlet. Az erős légrázódás felszakította az ablakokat, melyeken keresztül hatalmas tűzsugarak lövettek ki roppant fűt között. A robbanás, mely csak néhány másodpercig tartott, az egész környéket felriasztotta s midőn az utolsó csomag is eldurant; behatoltak a sűrű füstben uszó szobába; Fischert a földön fekvő találták, hová magát az explosió első pillanatában vetette. E lélekjelenlétnek köszönheti életét, mert csak néhány, kisebb égési sebet szenvedett.

— Gyulafelhárvárról írják, hogy az ottani várba a tiszti kaszinóban e hó 9-én érdekes műkedvelő előadás volt. Előadásra került két vígjáték: „Cartouche frakkban“ és „Az ablakok át.“ Mindkét darab szereplői jól megállták helyüket és a jelen volt díszes közönség a legjobban mulatott. A megérdemelt tapsban nem volt hiány. A sikerült előadást táncz követte, mely kiválóan virradtígt tartott.

Vegyes hírek.

— A királyi lakodalmak. A belga királyi család Bécsbe vonulása a következő fog megtörténi: Az osztrák-magyar és a belga uralkodó az időjárás szerint zárt vagy nyílt 6 lovas hintóban indultak el Schönbrunnból, őket követi a belga királyné, Stefánia hercegnő és Rudolf királyfi egy másik hatlovaskocsiban, s ehhez csatlakoznak a kíséret kocsijai. Stefánia hercegnőnek a Theresianumból az udvarvárba vonulása alkalmával 85 ágyulós fog eldördülni, utközben a bécsi polgármester üdvözlő a fejedelmi arát. A külső vártéren egyenruhás testületek (lövészek, tüzlők, veteránok) képeznek sorfalat. Az egyletek és társulat zászlókkal a külső várkapunál foglalknak állást emelvényeken. Bécsben a lakadalom alkalmával sorsjátékot akarnak rendezni 200, 100, 50, 40, 20, 10, 5, 4, 3, 2, 1 arany nyereményekkel, valamint 100 ezüst forintól lefelé; egy sorsjegy ára 10 krajczár lesz. — Budapestén eddig még nem igen készülnek az ünnepélyekre. Mint egy könyomatlap írja, a fővárosi ipartársulatok körében Gelléri Mór azt az indítványt penditette meg, hogy az iparosok a bevonulás alkalmával sorfalat alakítsanak, s mindegyik iparág képviselői külön csoportban sorakozzan, előttük egy az ilcő ipartársulat foglalkozását jelző csoportok helyeztessék el.

— Nemzetiségi események Ausztriában. Nem rég emlegettük, hogy Csehországban nem álamai gondolkodó 10 arra az emlés öltet-re jött, hogy az új tíz forintos bankjegyekre, melyek tudvalevőleg magyar és német szöveggel vannak keltetve, eselül is ráírja az értéket: „To plati deszet zlatych.“ Az eszme annyira népszerű lett Csehországban, hogy az osztrák-magyar bank prágai fiókja valósággal el van árasztva ilyen tizesekkel. A fiók nem rég hivatalos jelentést tett Ácsba a központba, hogy mit csináljon az ilyen bankkálk; egzultal indítványozta, hogy az ekkép elcsesített bankkő értékből vonjanak le 20 krt. Képzeltelni mily dűbbe hozza e javaslat a cseheket.

A „KELET“ magántáviratai

(Magyar távirati iroda.) Athén, ápr. 14. Az athéni görög kormány válaszbán kijelenti a hatalmaknak, hogy a hatalmak által javasolt megoldást elfogadják.

London, ápr. 14. A turkománok Narn Kissars legvégső orosz erődtést a merwi uton megtámadták, az őrséget felűték, Skobelev ismét Merw felé indult.

Pétervár, ápr. 15. A „Golosz“ hírlap másodsor, „Semstvo“ első ízben megintette: a Leuchtenberg palotában levő vegyész műhelyről a vizsgálat kiderítette, hogy a herceg tanulmány csejájából még 1840-ben állította föl.

Belgrád, ápr. 14. 300 arnauta betört a határon, hol nagy a rémtetés.

Bécs, ápr. 14. Tegnap délelőtt közös minisztertanács volt 6 tetségre emleketek alatt. Hírhí, hogy a német kereskedelmi szerződésre vonatkozólag kedvező megállapodás létesült. Tisza és Kemény miniszterek hazautaztak.

Triest, ápr. 14. Rudolf trónörökös ápr. 20-án érkezik Triestbe.

Bécs, ápr. 14. Új 5 % osztr. papíráradékban hivatalos árfolyam tudatása nélkül 98 fél egészen százig emelkedő árfolyammal élénk üzlet.

Budapest, ápr. 14. Csongrádon a víz korlátozása sikerült, s így a veszély elhárítotttnak tekinthető. Gyulán, Vesszősnél ismét veszélyes csuszás jött létre, nagy erővel dolgoznak helyreállításán, éjjel a gyútelep töltése megbuggyant, a királyi biztós a vész helyén termett rögtön, munkások és katonák segítségével a baj éjjel utánra elnyomattott.

Athén, ápr. 14. A kormány tegnap 10 óra körül este adta válaszáat a hatalmak jegyzékére, a már közölteken kívül ezeket mondja: Görögország elfogadta a berlini konferencia határozatát, mely Görögországnak, Európának, Trórkországnak legjobban megfelel új határvonal hiányait elősorolva kijelenti, hogy e l f o g a d j a s békét ohajta siet megsejallni átengedett területet a határvonalon kívül eső görögöket a hatalmak figyelmébe ajánlja.

HETIVÁSÁR

— Kolozsvárt, 1881. ápr. 14 én. —

A sátoros ünnepet megelőző utolsó hetivásárok rendezés népesebbek, élénkebbek a közönséges hetivásároknál. Így belpiacunkon: majsárok, bárány, tejmentek, tojás, egy szóval élelmi cikkekben nagy a behozatal és élénk a forgalom. Fa, takarmány, de különösen gabnamentekben azonban a behozatal alig érdemel említést. Különösen a gabonapiacra nincs semmi forgalom. Ennek okát vásároknak abban vélik fölaltalni, hogy a rosz utak mellett mezei gazdáink számot vetettek azon körülménnyel is, miszerint az izraelita gabonakereskedők a mai napon kezdődő husvét-ünnepük miatt nem vesznek részt a vásáron.

Gabonapiacunkon hektoliter szerint a következő árak irányadók: tisztabuza 76—78 k. 8—8 frt 20 kr, buza 74 k. 7 frt 50 kr, rozs 69—70 k. 6 frt 20 kr, kukorica 75 k. 3 frt 50 kr, zab 40—42 k. (nagyon fölűgött) 3 frt 30 kr.

Sertéspiacunkon — f. hó 13-án — közepes forgalom mellett eladtak m. c. 120 drb, a kövér sertés darabja 32—45, a sovány 13—18, a malacz 7—12 forintot.

Majorsápiacunkon nagymennyiségű behozatal mellett a csirke párja 40—50 kr, tyúk 1 frt 20 kr, pulyka 5 frt, félbőzött liba 3 frt, kővér 5 frt. Egy bárány fehér 2—2 frt 50 kr, fekete 3—3 frt 50 kr. Egy kilogramm új túró 80 kr, vaj 1 frt. Egy liter tejfel 45 kr. 7 drb tojás 10 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSV KÁROLY.

Magyar kir. államvasutak menetrendje.

(Keleti vonal.)

Ervényes 1880. évi szeptember hó 10-étől.

Nagyvárad—predeal irány.

Allomások				Allomások			
Gyors-vonat 2. sz.		Személy-vonat 4. sz.		Teher-vonat 42. sz.		Gyors-vonat 2. sz.	
óra	perc	óra	perc	óra	perc	óra	perc
Budapest	10 05	6 55	6 05	Karácsonfalva	—	—	2 35
Czegléd	11 33	10 20	9 15	Balászfalva	10 08	2 50	2 01
Püspök-Ladány	1 51	2 22	1 56	Hosszu-Aszó	—	3 07	2 28
Nagyvárad (Vendéglő)	3 16	4 30	5 25	Mikeszása	—	3 23	2 59
Nagy-Várad	3 21	5 10	6 30	Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)	Erkez.	10 41	3 41
Várad-Velenceze	—	5 19	6 43	Kapus (Vendéglő)	Elind.	10 48	3 51
Fugyi-Vásárhely	—	5 30	7 05	Medgyes	—	11 02	4 11
Mező-Telegd	3 52	5 52	8 00	Eczel	—	—	4 30
Eled	—	6 10	9 03	Erzsébetváros	—	11 24	4 44
Rév	4 27	6 34	10 00	Dános	—	—	5 04
Csucs (Vendéglő)	5 24	7 38	12 20	Segesvár (Vendéglő)	Erkez.	11 51	5 22
Bánffy-Hunyad	5 57	8 15	2 00	Segesvár	Elind.	12 11	5 32
Sztána	—	8 36	2 34	Héjasfalva	—	12 26	5 50
Egeres	—	9 00	3 20	Erked	—	—	6 28
Magyar-Gorbó	—	9 14	3 42	Bene	—	—	6 50
Magyar-Nádas	—	9 30	4 20	Kacza	—	—	7 11
Kolozsvár (Vendéglő)	Erkez.	9 04	4 52	Homoród-Kőhalom	—	1 29	7 29
Kolozsvár	Elind.	7 14	5 20	Alsó-Rákos	—	—	7 56
Apahida	—	10 36	6 00	Agostonfalva	—	2 04	8 18
Kolozs-Kara	—	10 47	6 18	Köpecz	—	—	8 26
Virágosvölgy	—	11 28	7 26	Apáca	—	2 24	8 51
Gyeres	8 26	12 04	8 49	Mogyoros	—	—	9 04
Kocsárd (Elágazás M. Vásárhely felé)	Erkez.	8 47	9 41	Földvár	—	2 44	9 23
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8 50	9 30	Botfalva	—	—	9 40
Maros-Ujvár	—	12 56	9 42	Brassó	—	3 25	10 12
Felvincz	—	1 03	10 00	Derecske	—	—	10 31
Nagy-Enyed	9 16	1 27	11 00	Tömös	—	4 03	11 07
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erkez.	9 32	11 35	Predeal	Erkez.	4 28	11 39
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9 39	12 34	Bukarest	—	10 35	9 00

Kocsárd—marosvásárhely

Állomások		Vegyes v. 112. sz.		Vegyes v. 116. sz.	
Minden nap		Minden nap		Minden nap	
óra	perc	óra	perc	óra	perc
Kocsárd (vend.)	Ind.	9 10	4 00	—	—
Kecze	—	9 46	4 36	—	—
Maros-Ludas	—	10 18	5 08	—	—
Maros-Bogát	—	10 29	5 19	—	—
Csapó-Radnóth	—	11 13	6 05	—	—
Nyárád	—	12 02	6 54	—	—
M. Vásárhely	Erk.	12 26	7 18	—	—

Tövis—gyulafehérvár

Állomások		Vegyes v. 212. sz.		Vegyes v. 214. sz.	
Minden nap		Minden nap		Minden nap	
óra	perc	óra	perc	óra	perc
Tövis (vendéglő)	Ind.	2 39	8 20	—	—
Gyulafehérvár (v.)	Erk.	3 11	9 10	—	—
Gyulafehérvár (v.)	Ind.	3 26	—	—	—
Arad	Erk.	11 50	—	—	—

Kapus—nagy-szeben

Állomások		Vegyes v. 312. sz.		Vegyes v. 316. sz.	
Minden nap		Minden nap		Minden nap	
óra	perc	óra	perc	óra	perc
Kapus (vendéglő)	—	11 10	4 25	—	—
Nagy-Selyk	—	11 49	5 02	—	—
Ladamos	—	12 34	5 45	—	—
Vizakna	—	1 14	6 23	—	—
Nagy-Szeben	Erk.	1 41	6 50	—	—

Jegyzet. A vastagabb keretbe nyomott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig számított éjjeli időt jelentik.

Kiűntetve 1880. Grácban. TEMESVÁRY MÓR ozipőgyára.

Budapest, király-utca 1. szám, b. Oreczy féle ház.

Hölgyek számára:

Sétaczipő (divatos félczipő) legfinomabb kiállítás	rt 2.20
Regatta-czipő hevederrel legfinomabb lasting vagy bőrből legfinomabb alak	2.80
Eberlasting, czug-topán legfinomabb fajta	2.90
Bőr czug topán, 20 ctm. magas, erős dupla talppal	3.20

Urak számára:

Hazi czipő finom bőrből	1.10
Fél czipő a nyári ivadra, legjobb zergebőrből erős talppal	3.60
Czugas topánok chagrin vagy zergebőrből legjobb fajta	3.60
Borjubőr topánok (vikszos) erős dupla talppal első minőségű	4.—
Kaliskid topán (keztübbőr) képzeltetű legjobb minőségű	4.50
Chagrin v. vikszos bőrszizmák magas szárral és dupla talppal	9.—

Megrendelések utánvét vagy az összeg beküldése mellett legjobban teljesítenek. 173. 6—7

Kimerítő árjegyzékek ingyen.

Arlejtési hirdetemény.

A felvinczi ev. ref. egyháztornya felépítésére

1881. ápril 24-én d. u. 2 órakor

Felvinczen a ref. papi lakban árlejtés tartatik. — Feltételek, úgy mint a tervek, ugyanott előbb is megtekinthetők. Az egyház által szállítandó anyagok leszámításával

kikiáltási ár 4000 forint,

melynek 100%-ka ovadékképp lesz leteendő. (212) 1—3

G. L. DAUBE ET CO közp. hirdetési irodája a németországi és külföldi lapok részére BÉCSBEN

és a bel és külföldi minden nagyobb városaiban

Átvesszük mindennemű jelentéseket a világ összes lapjaiba Szakiratokba, Naptárokról stb.

Pontos elintézés. — Legelőszőbb szolgálattétel.

Megbízásuknál a lehető legnagyobb engedmény.

lapok névjegyzéke ingyen bérmentve.

Preservalifs
J. M. Schmiedler, Summifabrik.
Wien, VII. Sifgasse 19.

Valódi csak egyedül nálam bűntelen lo-velekben kűldöm Ismeretlővel tucztját 1 fttól — 6 fttig az összeg beküldése vagy utánvét mellett.

HENRI NESTLE GYERMEKTÁPLISZTJE NAGY ARANY ELISMERŐ OKMÁNY.

ARANY

ÉRMEK

a különböző

kiállításokról

SZÁMOS ELISMERŐ

RIZONYITVÁNY

első orvosi

tekintélyektől

Gyári jegy.

Valódi teljes tápszer csecsemők és gyengélkedő gyermekek részére.

Központi raktár Ausztria-Magyarország részére Bécs, I. Naglergasse 1.

RAKTÁRAK KOLOZSVÁRTT:

Dr. HINCZ GYÖRGY, VALENTINI ADOLF gyógy-szerészeknél; DIETRICH SÁMUEL kereskedőnél és Erdély minden gyógyszerárán.

Figyelmeztetés!
Valódi csak akkor, ha a doboz táblázatán az itt oldalt látható bejegyzett védjegy látható.

N. B. Az utánzottak dobozain hiányzik az Etiquette és a központi raktáros kézalírása: F. Berlyak. (141) 5—10

Az ifjúság szépségét a legkésőbb aggkorig megóvni, minden hölgy főfeladata,

mely kiválóan töltetlezi a bőr legdugdosabb állapotát. Ennek tiszta és gyöngéd megtartása, időmítés és frissítése. Foltok vörössége, szőpő és minden bőrszennyeződés, ugyanint különösen a ráncok és redők azonnali és tartós megsemmisítése, kiválóan eszközölhető az anyira kitűnő, hatásában meglepő

RAVISSANTE

du dr Lejosse á Paris

hivatalosan megvizsgált egyetlen ártalmatlan bőrpótló szer által. Paris, London, Bécs, Budapest elegáns hölgyvilágának legértékesebb toiletté titka a fiatal kor frissességének és aggrkorban való megtartása: egyszerűen jónak bizonyult, és mint első szőpőrtőző egy hölgynek piperecszájára sem szabad hiányoznia.

Egy nagy eredeti üveg ára 2-50

Egy kis eredeti üveg ára 1-50 (használati utasítással.)

Ravissante szappan

a legjobb és leghíresebb illatos mosó szappan a bőr szőpőrtőző és javítására. Használati mos szagot tart sony finom lesz, és igen kellemes szőpő, a ki meg, — Sokáig tart és ki neoha többé nem egyszer megkísérette, és soha használ más szappant.

Egy doboz (3 drb) ára 1 frt 35 kr. egy db. 50 kr.

Ravissante arezpor.

A párisi és londoni hölgyvilág: valamint a legtöbb művész legkedveltebb arezpora. Mindazon t. hölgyek kik egyszer használták, meggyőződtek, hogy a POUDE RAVISSANTE feltulmulhatat-

lan, igen jól tapad, láthatatlan, és természetes üdöséget ad a bőrszínnek tehát legjobban ajánlatjuk.

Nagy doboz ára 1 frt. Kisebb 60 kr. fehér vagy rózsaszínű.

Felül mulhatatlan és teljesen ártalmatlan a

RAVISSANTE FOGPOR

mely a fogakat hófehérre tisztítja, odvasodástól és bűzösödéstől megóvjá.

Savmentes semlegesítő, vízben oldó alkaterészekkel bír, a fogak tökéletes tisztítását lehetővé teszi, s azok mellett természetes színüket és fenyőket megtartják, és sem vegyileg, sem erőműlveleg nem lesznek megtámadva: a könnyenverző fogus természetes erejét megkapja a száj pedig kellemesen föl lesz frissítve. Egy doboz ára 50 kr.

A ki szőpő és egészséges fogakat óbat, az győződjék meg mihamarabb egyetlen kísérlet által, hogy mily kitűnő, majdnem csodálatra méltó hatású a

Ravissante-szájviz.

Minden savaktól mentes, s a fogak apó-lására legalkalmasabb éltető és balszamos nővényanyagokból készítve. — Általa a fogus megerősödik, a fogak zománca ápolva, a rothadás elkerülve lesz. 10 csepp elegendő belőle egy korty-vízzel, mely vegyülékkel a fogak bevégzett tisztítása után, a száj jól kiöblítették és soha sem kellend fogájában szenvednünk.

Nem létezik más készítmény, mely mindennapi használatnál oly haszonlithatlan jó eredményt biztosítana a fogak szépségére és fentartására nézve, mint a Ravissante szájviz, mely a fogakat oly veszélyes fogkölerakódását, és a szájnak a legkellemesebb frisséget és üdöséget kölcsönözi.

Egy eredeti üveg ára 1 frt.

Valódi minőségben, nagyban és kicsinyben kaphatók a központi főraktárban

(328) 32—50

Levélbeli megrendelések a pénz beküldése vagy utánvételt mellett postafordultával teljesítenek.

Raktár Kolozsvárt: Valentini Adolf, és Biró János gyógyszerész utraknál és a legtöbb ideki ilatszer- és gyógyszerárakban.

Becsületes, igyekvő házalóknak,

kik kisebb városokat és falvakat beutaznak, egy hasznos

mellék-kereset

(ajánlati cikk, mely mindenütt igen könnyen eladható), minden pénz és kockázat nélkül kínálkozik. — Értekezhetni levélben csak I. K. 555. jegy alatt G. L. Daube et Co in Frankfurt a. M. (180) 3—3

MATICO-INJECTION VON GRIMAULT & CO APOTHEKER IN PARIS

Ezen a valódi Perni Matico levelekből előállított gyógyszernek hatása általánosan ismert méhvezérek és idült nyálkás kifolyásoknál. Az egyedül szer, a melynek behozatala Oroszországba meg van engedve, és az egyedül a melynek jótékony hatásába bizoni lehet. Elkertendő a számos hamisítványokat, kérétek az üvegeken levő aláírgst, Grimault et Comp. figyelembe venni. (489) 11—12

Főraktár Bécsben, Bruno Raabe-nál Bäckerstrasse Nr. 1. és Philipp Rödernél Wienstrasse 15.

Kolozsvárt Wolf J. Dr. Hintz Gy., Szék Miklós gyógyszerészeknél és Gergely Ferencznél.

RAVISSANTE HAJ-ESSENTIA

kitűnő hatással bír a hajtalaj tisztítására, mely a hajkorpa képződését és a haj kihullását megátolja: igen kedvelt fejmosó szer, mert jótékony hatást eszközöl a fejbőrre.

Egy üveg ára 1 frt 20 kr.

A kik valóban jó, a czél nak minden irányban megfelelő hajkenőcsöt óhajtanak telenek egy kíséletet a

Pomade Ravissante

kitűnő hajkenőcsével, mely a haját szőpőrtőző és ápolja, a haj talajt megerősíti, a korpa képződését megátolja, a haj kihullását megakadályozza, annak természetes fényt és hullámos alakot kölcsönöz, és a legkésőbb korig védi a megőszülés ellen.

Egy tégely ára 1 frt.

Ravissante hajápoló olaj.

Legjobb övszer a haj őszülése és kihullása ellen, mely a korpaképződés megátolja, a beteg haját új életre hozza és a haj növést bámulatosan előmozdítja. Ajánlható azoknak, a kik hajkenőcs helyett hajolajat használnak. Hajtása csodálatos.

Egy üveg ára 1 frt.